

TYPES OF MEDICAL INFORMATION

S. S. Nabiyeva

Samarkand State Medical Institute

Assistant of the Department of Information Technologies

M. R. Malikov

Head of the Department of Information Technologies Associate Professor

L. E. Shukurov

Master Student of Samarkand State University

I. S. Nabiyeva

Master Student of TUIT SF named after al-Khwarizmi, Republic of Uzbekistan,
Samarkand, Email: sevaro887@mail.ru, Phone: +998904506108

Abstract

The article is focused primarily on professionals, contains a description of methods, models of technologies for the development of complex information systems, which include MIS. The main focus is on the organization and design of the storage subsystem.

Key words: medical information, static, dynamic, medical data.

Kirish

Sog'liqni saqlash bo'yicha barcha ma'lumotlarni to'rtta asosiy guruhga bo'lish mumkin:

alfanomerli ma'lumotlar;

vizual va grafik ma'lumotlar: a) statik; b) dinamik;

tovushli ma'lumot;

ma'lumotlarning birlashtirilgan turlari.

ALFABET-RAQAMLI MA'LUMOT

Harfli raqamli ma'lumotlar deyarli barcha bosma va qo'lda yozilgan hujjatlarning asosidir (hujjat grafik yoki diagramma bo'lgan hollar bundan mustasno). Bu tibbiy ma'lumotlarning asosiy qismini tashkil etadi.

STATIK VIZUAL-GRAFIK MA'LUMOT

Ushbu toifadagi tibbiy ma'lumotlarga turli xil tasvirlar (rentgenografiya, ekokardiyogramma va boshqalar) kiradi.

Texnik vositalar va boshqa xususiyatlarga qarab, olingan ma'lumotlar kulrang shkalali (masalan, rentgen tasviri) yoki rangli (masalan, endoskopik rasm) bo'lishi mumkin.

DINAMIK VISUAL MA'LUMOT (VIDEO) Bunday ma'lumotlarga bemorning yurishi, yuz ifodalari yoki konvulsiyalar, tendon refleksleri, o'quvchining nurga munosabati, diagnostika uskunolari tomonidan hosil qilingan dinamik tasvir kiradi.

Ovozli ma'lumotlar

Ovozli ma'lumotlarga nutq, inson tanasining elektron tarzda kuchaytirilgan tabiiy tovushlari va tibbiy asbob-uskunalar tomonidan ishlab chiqarilgan tovush signallari kiradi.

Nutq ma'lumotlarining namunalari - davolovchi shifokorning izohi, nevrologik yoki ruhiy patologiyasi bo'lgan bemorning nutqi, gırtlak patologisi bo'lgan bemorning nutqi.

Tibbiy asbob-uskunalar tomonidan ishlab chiqarilgan audio signallarga misollar: ekokardiyografiyadagi qon oqimining Dopler signallari, oqim o'lchagich signallari, homila monitorlarining signallari va boshqalar.

Ovozli ma'lumotlarning ayrim turlari yoki alohida holatlari tibbiy ma'lumotlarning birlashtirilgan turlari bo'lishi mumkin (masalan, vizual-grafik ma'lumotlar bilan birgalikda).

Ma'lumotning birlashilgan turlari

Kombinatsiyalangan tibbiy ma'lumotlar bu alfasayısal, vizual-grafik va audio ma'lumotlarning har qanday kombinatsiyasi.

Axborotning eng "vizual" birlashtirilgan turi - bu dinamik vizual ma'lumotlarning audio bilan birikmasi. Biroq, amalda boshqa kombinatsiyalar ham keng qo'llaniladi: masalan, audio bilan statik vizual ma'lumot, alfasayısal bilan birga statik vizual ma'lumot va boshqalar.

Tibbiy ma'lumotlarning tabiati

Tibbiy amaliyotda "ma'lumotlar yig'ish" yoki "ma'lumot olish" iboralari ko'pincha qo'llaniladi. Ushbu iboralar tibbiy ma'lumotni diagnostika yoki terapevtik maqsadlarda foydalanish uchun real dunyoda mavjud degan taxmin asosida noto'g'ri talqin qilinishi mumkin. Darhaqiqat, ba'zi ob'ektiv parametrlar, masalan, biologik dozalar, faqat kontekstda, masalan, tayinlanish uchun motivatsiya, qon namunasini olish shartlari, ushbu usulda ishlatilishi mumkin bo'lgan ma'noda talqin qilinishi mumkin yoki boshqacha qilib aytganda. o'lchov va boshqalar. Semptom Klinik yoki rentgenologik belgi murakkab qarorlarni qabul qilish jarayonining natijasidir. Tibbiy mutaxassislar doimiy ravishda bir yoki bir nechta farazlarni ko'rib chiqishlari va ularning har birini qo'llab-quvvatlaydigan yoki rad etadigan elementlarni izlashlari kerak. Qolgan gipotezalar murakkab ma'lumot olish va qaror qabul qilish uchun asos sifatida qabul qilinishi kerak.

Shuning uchun tibbiy ma'lumotlar faqat sharhlangan muhitda mavjud bo'lib, diagnostika va terapevtik xatolarga yo'l qo'ymaslik uchun doimo yangilanib turilishi kerak. Shifokorlardan kelib chiqadigan farazlar ma'lumot to'plash yo'nalishini va axborotning "foydaliligini" baholash mezonlarini belgilaydi. Tibbiyotda sub'ektivlik ustun rol o'ynaydi. Ushbu holat tibbiy ma'lumotlarning bitmas-tuganmas mohiyatini qisman tushuntiradi. Bemorga savol berilmaganligi yoki bemorning javobi yozilmaganligi sababli ma'lumotlar yo'qolishi mumkin. Shunday qilib, adabiyotlarda [Bentsen, 1976] tadqiqot jarayonida aniqlangan muammolarning 40% gacha tibbiy ma'lumotlarning to'g'ri saqlanmaganligi bilan bog'liqligi qayd etilgan.

Binobarin, tibbiy ma'lumotlarning sifatini baholash juda muhimdir va birinchi navbatda ularning axborot qiymatini baholashga imkon yaratishi kerak.

Xulosa

Axborot texnologiyalari zamonaviy tibbiyotning turli sohalarida muvaffaqiyatli qo'llanilishi mumkin. Masalan, bemorlarning xavfsizligi sohasida zamonaviy avtomatlashtirilgan tizimlar dori vositalari va tibbiy xizmatlarning sifat nazorati va xavfsizligini yaxshilaydi, tibbiy xatolar ehtimolini kamaytiradi, shoshilinch xizmatlarni tezkor aloqa bilan ta'minlaydi va bemorlar haqida muhim ma'lumotlarga ega bo'ladi.

Adabiyotlar

1. SS Nabiyeva, AA Rustamov, MR Malikov, NI Ne'matov // Concept Of Medical Information // European Journal of Molecular & Clinical Medicine, 7 (7), 602-609 p, 2020
2. Qarshiev A.B. S.S. Nabieva, A.Sh. Egamqulov Medical information Systems // Internotianal Scientific Journal Theretical & Applied Science Issue 04, Vol. 72, 2019 y.
3. HA Primova, TR Sakiyev, SS Nabiyeva // Development of medical information systems // Journal of Physics: Conference Series 1441 (1), 012160, 2020
4. SS Nabiyeva, OB Axmedov, MR Malikov, LE Shukurov // LABORATORY INFORMATION SYSTEMS // Archive of Conferences, 9 (1), 282-286 p, 2020
5. Sakiev T., Nabieva S. Architecture of the medical information system. International Scientific Journal Theoretical & Applied Science. Section 4. Computer science, computer injineering and automation. Issue: 05 Volume: 61. Published: 14/05/2018. p. 35-39
6. Sakiev T., Nabieva S. Principles of computer design. International scientific and practical journal "Theory and Practice of Modern Science" Issue No. 7 (25) (July, 2017).
7. Primova H. Sakiev T., Nabieva S. Development of medical information systems. XIII International scientific and technical conference "Dynamics of Systems, Mechanisms and Machines" November 2019, Omsk, Russia. (Scopus).
8. Karshiev A., Nabieva S., Nabiyeva I. Medical information systems. International Scientific Journal Theoretical & Applied Science. SECTION 4. Computer science, computer injineering and automation. Issue: 04 Volume: 72. Published: 30/04/2019. 505-508 p.
9. Sakiev T., Nabieva S. Typical processes of AWP. International scientific and practical journal "Theory and Practice of Modern Science" Issue No. 7 (25) (July, 2017).
10. AB Karshiev, XA Primova, SS Nabiyeva, AS Egamkulov // Architectural integration problems of MIS // ISJ Theoretical & Applied Science, 05 (85), 733-739 p.

